

криміналістики, у другому - про систему (комплекс) науково-практичних рекомендацій щодо організації та здійснення розкриття, розслідування і запобігання злочинам конкретного виду, а у третьому - про окрему науково обґрунтовану та практично перевірену пораду (пропозицію) для покращення роботи з розслідування [15, с. 203].

Отже – криміналістична методика, це розділ криміналістики, який вивчає закономірності та системність процесу збирання та оцінки доказів, з метою оптимізації проведення слідчих дій та експертиз, та створення на їх основі науково-методичних рекомендацій з розслідування та профілактики злочинів.

Список використаних джерел

1. Криміналістика: Учебник. 2-е изд., перераб. И доп. / Под ред. В.А. Образцова. М.: Юристъ, 1999. – 735 с.
2. Зорин Г.А. Теоретический основы криминалистики. – Мн.: Амалфея, 2000. – 416 с. – (Фундаментальная криминалистика XXI века).
3. Криміналістика: Учебник / под ред. Проф. А.Г. Филиппова. М.: Юриспруденция, 2000. – 352 с.
4. Сучасний тлумачний словник української мови: 100 000 слів/ Заг. ред. д-ра філол. наук, проф. В.В. Дубічинського. – Х.: ВД «Школа», 2008. – 1008 с. (473-474).
5. Новий словник української мови. 2 том. Укл.: В. Яременко, О. Сліпущко / вид. друге, випр. 2001 / 928с.
6. Криміналістика. Навчальний посібник - Кондор, 2007. – 558 с.
7. Образцов В. А. Криміналістика : [учебник] / В. А. Образцова. – М. : Юридическая литература, 1995. – 592 с.
8. Соловьев А. В. Общие положения криминалистической методики расследования отдельных видов преступлений / А. В. Соловьев // Криміналістика : учебник / под ред. Е. П. Ищенко, В. И. Комиссарова. – М. : Юристъ, 2007. – С. 339.
9. Герасимов И. Ф. Общие положения методики расследования преступлений // Криміналістика : [учебник] / И. Ф. Герасимов, Л. Я. Драпкин, Е. П. Ищенко и др. ; Под ред. И. Ф. Герасимова, Л. Я. Драпкина. – М. : Высшая школа, 1994. – С. 324–334.
10. Журавель В. А. Криміналістичні методики: сучасні наукові концепції : [монографія] / В. А. Журавель. – Х. : Видавнича агенція «Апостіль», 2012. – 304 с.
11. Шмонин А. В. Методика расследования преступлений / А. В. Шмонин. – М. : Юстицинформ, 2006. – 462 с.
12. Бахин В. П. Криміналістическая методика : лекция / В. П. Бахин. – Киев, 1999. – С. 3
13. Криміналістика: Учебник / Отв. Ред. Н.П. Яблоков. – 2-е изд., перераб. И доп. – М.: Юристъ, 2000. – 718.
14. Б. Щур. Криміналістична методика: проблеми становлення та змісту. Вісник Львівського Університету. Серія Юридична. 2008. Вип. 47. С. 265-270. (266с.)
15. Журавель Окрема криміналістична методика: поняття та сфера застосування. Вісник № 2 (65) с. 202-213.

Нітченко Алла Григорівна, к.і.н., доцент

Чернігівський національний технологічний університет, м. Чернігів, Україна

ВІЗОВИЙ ДІАЛОГ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЄС У КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ «ДОРОЖНЬОЇ КАРТИ» БЕЗВІЗОВОГО РЕЖИМУ

Діалог між ЄС і Україною щодо візової лібералізації розпочався 29 жовтня 2008 р. і досі триває. Метою діалогу є визначення усіх можливих умов для забезпечення безвізових подорожей громадянам України до ЄС. Головним інструментом реалізації діалогу став План дій з візової лібералізації, який Україна отримала від ЄС у листопаді 2010 р. [1]. Значений План дій є документом рекомендаційного характеру, так званою «дорожньою картою» безвізового режиму, що містить вичерпний перелік умов і критеріїв, виконання яких призведе до скасування з боку ЄС короткотермінових віз для громадян України.

Відповідно до Плану дій Україна мала виконати чотири основні блоки завдань: перший – безпека документів, зокрема й впровадження біометричних паспортів; другий – інтегроване управління кордонами, боротьба з нелегальною міграцією та надання притулку; третій – громадський порядок та безпека; четвертий – зовнішні зносини та забезпечення основних прав людини. Документ регламентує дві фази виконання зазначених завдань: законодавчо-планувальну (ухвалення відповідного законодавства) та імплементаційну (забезпечення практичного виконання Україною оновленого законодавства на національному рівні). Двоетапність впровадження Плану дій та моніторинг стану виконання критеріїв з боку ЄС визначили його характерну особливість та відмінність від «дорожньої карти» балканських країн.

22 квітня 2011 р. указом Президента було затверджено Національний план з виконання Плану дій щодо лібералізації Європейським Союзом візового режиму для України [2]. Згідно з ним, План дій мав бути виконаний протягом 2011 р., однак, першу фазу цього Плану Україні вдалося виконати в повному обсязі лише на початку 2014 р.

У рамках виконання першої фази Плану дій було прийнято цілу низку законодавчих актів: закони про біометричні паспорти; про взаємний обмін інформацією між прикордонними службами; перші норми про реадмісію; про правовий статус іноземців та осіб без громадянства; про біженців; про протидію торгівлі людьми; про єдиний державний демографічний реєстр тощо. З липня 2013 р. почала діяти спрощена система видачі віз до країн ЄС для українців як перехідна система від візового до безвізового режиму.

Якщо з реалізацією першого, другого і четвертого блоків завдань особливих проблем не виникло, то питання громадського порядку й безпеки стало справжньою перешкодою на шляху впровадження безвізового режиму з ЄС. Це, насамперед, було пов'язано з тим, що цей блок включає в себе низку так званих «антикорупційних законів», прийняття яких затягнулося і викликало значний суспільний резонанс. Лише 13 травня 2014 р. було ухвалено низку законів, необхідних для переходу до другої фази Плану дій. Зокрема, ухвалено Закони України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запобігання та протидії дискримінації», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у сфері державної антикорупційної політики у зв'язку з виконанням Плану дій щодо лібералізації Європейським Союзом візового режиму для України» та ін. [3].

Виконавши критерії в рамках першої фази, у червні 2014 р. Україна перейшла до виконання другої фази Плану дій з візової лібералізації з ЄС: забезпечення практичної реалізації відповідних нормативно-правових актів.

20 серпня 2014 р. Кабінет Міністрів України ухвалив розпорядження за № 805-р «Про затвердження Національного плану заходів з виконання другої фази Плану дій щодо лібералізації Європейським Союзом візового режиму для України» [4]. Цим розпорядженням було визначено пріоритетні завдання другої фази Плану дій та шляхи їх реалізації: видача біометричних закордонних паспортів (так, у 2015 р. їх було видано понад 660 тис., а у 2016 р. – 1 504 076 [5]); імплементація Закону України «Про прикордонний контроль», а також забезпечення прямого доступу до національної та міжнародної баз даних (Державна прикордонна служба вже обладнала 104 пункти пропуску засобами біометричного контролю, які були підключені до бази даних Інтерполу [6]); управління міграцією (зокрема, імplementовано Закон України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту»); імплементація законодавства з питань притулку; забезпечення свободи пересування осіб у межах території України; імплементація державної програми боротьби з торгівлею людьми, імплементація національної стратегічної програми щодо боротьби з наркотиками (затверджено стратегічні та концептуальні документи, державні програми та плани заходів); співробітництво з

правоохоронних питань; захист даних (імплементовано Закон України «Про захист персональних даних»); імплементація антидискримінаційного законодавства (зокрема, діє нова редакція Кодексу законів про працю України); подальше реформування системи запобігання корупції відповідно до європейських стандартів (пакет антикорупційних законів було прийнято протягом 2015 р., згодом було засновано Національну раду з питань антикорупційної політики, Національне антикорупційне бюро України, Національне агентство з питань запобігання корупції, Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів). Основними пріоритетами Плану дій на 2015-2017 рр. стала конституційна та судова реформа, функціонування демократичних інститутів, демократичне управління, права людини та протидія економічним злочинам.

На сьогодні Верховна Рада України фактично прийняла весь перелік законів, необхідних для лібералізації візового режиму з ЄС, аналіз норм яких вимагає окремого дослідження. Лише зазначимо, що очікувати від «безвізового пакету» законів позитивного соціально-економічного ефекту для пересічних громадян у найближчій перспективі не варто, адже їх досягнення напряму пов'язане з реалізацією норм антикорупційного законодавства. Від ефективної реалізації зазначеного пакету законів залежить і термін отримання безвізового режиму.

Отже, рухаючись у напрямку до безвізового режиму з ЄС Україна пододала тривалий та складний шлях і перебуває на фінішному етапі безвізового діалогу з країнами ЄС, але поки безвізовий режим з ЄС все ще залишається у перспективі.

Список використаних джерел

1. План дій щодо лібералізації ЄС візового режиму для України [Електронний ресурс] // Урядовий портал. – Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/publish/article?art_id=244813273
2. Про Національний план з виконання Плану дій щодо лібералізації Європейським Союзом візового режиму для України: Указ Президента України від 22.04.2011. № 494/2011. [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/494/2011>
3. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у сфері державної антикорупційної політики у зв'язку з виконанням Плану дій щодо лібералізації Європейським Союзом візового режиму для України: Закон України від 13.05.2014. № 1261-VII [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1261-186>; Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запобігання та протидії дискримінації: Закон України від 13.05.2014 р. № 1263-VII. [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1263-18>
4. Про затвердження Національного плану заходів з виконання другої фази Плану дій щодо лібералізації Європейським Союзом візового режиму для України: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 29.09.2014. № 805-р. [Електронний ресурс] // Професійно нормативно-правова бібліотека. – Режим доступу: <http://document.ua/pro-zatverdzhennja-nacionalnogo-planu-zahodiv-z-vikonannja-d-doc201815.html>
5. За 2016 рік видано 1,5 млн біометричних паспортів і 278 тис. ID-карток [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ua.censor.net.ua/news/422722/za_2016_rik_vydano_15 mln_biometrychnyh_pasportiv_i_278_tys_idkartok_derjmigratsiya
6. На 104 пунктах пропуску відтепер можна «зчитати» відбитки пальців [Електронний ресурс] // УКРІНФОРМ. – Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/1905804-na-104-punktah-propusku-vidteper-mojna-zchitati-vidbitki-paltsiv.html>